

SCHOLA CANTORUM

KAROLUS MAGNUS

NIEUWSBRIEF No. 4

5 januari 2024

1. Een nieuw jaar voor het Gregoriaans

Onze komende optredens

2. Eerste uitvoering Vluchtelingenvespers, 21 januari in Groesbeek
3. Herdenking bombardement Nijmegen 1944, maand februari
4. Optreden bij de ruïne van Sint Walrick, 30 maart in Overasselt

Terugblik

5. Mariavespers: 29 oktober in Nijmegen
6. Eerste Zondag van de Advent: 3 december in Cuijk
7. Kerstconcert samen met *Voces Caelestes*: 17 december in Nijmegen

En verder

8. Een workshop Gregoriaans
9. Aanbod boeken en CD's
10. Contact met de Schola

Secretariaat: Hindestraat 11 • 6531 KG • Nijmegen
Tel. 024 - 3540264 • email hhjennema@hotmail.com
Website www.karolus-magnus.nl

1. Een nieuw jaar voor het gregoriaans

Het jaar 2024 is nog maar net begonnen, en de Schola is al volop bezig zich voor te bereiden op de komende optredens. Daarover straks meer. We kijken eerst even met u terug op het afgelopen jaar. Het jaar van ons zevende lustrum. Het was een veelbewogen jaar waarin vaste optredens en nieuwe vormen elkaar afwisselden. Het Gregoriaans zoekt zich een plek in onze moderne onrustige samenleving. Ook intern wordt stevig over onze koers gediscussieerd.

Het afgelopen jaar moesten we afscheid nemen van twee zangers die elk meer dan twintig jaar de Scholagelederen hebben versterkt. Onze oud-voorzitter Piet Ronnes trad afgelopen zomer terug. In de maand oktober is Sjef Jongen gestopt. De Schola is hen beiden veel dank verschuldigd. We zijn nu nog met vijftien actieve zangers. Voor dit moment is dat een goede sterkte, maar met het oog op de toekomst moeten we toch dringend op zoek naar nieuwe leden. We repeteren elke dinsdagavond van 20:00 tot 22:00 uur in de Nijmeegse Groenestraatkerk. Aspirant-zangers zijn daar van harte welkom!

In november jongstleden is de Schola benaderd door Kloosterhotel ZIN in Vught, een spiritueel centrum uit de nalatenschap van de Fraters van Tilburg. Zij willen ons betrekken in hun activiteiten. Allereerst betreft dat een optreden op een zondagmorgen in mei, samen met klassiek pianist Sebastiaan Oosthout en saxofonist Frank Nielander. Het wordt een programma van ongeveer anderhalf uur met als thema 'Barmhartigheid'. De Schola ziet dit als een kans om zich een nieuw podium te verwerven. Meer over het programma in mei leest u in onze volgende Nieuwsbrief. Houd ook onze website www.karolus-magnus.nl in de gaten!

Dat we erkend zijn als hoeders van immaterieel erfgoed schept ook verplichtingen. In de brochure ***Gregoriaanse zang, stilte en beroering*** worden de activiteiten van de Schola, haar inspanningen om het erfgoed door te geven aan volgende generaties, alsmede onze sterke en zwakke punten beschreven. Voor belangstellenden is deze brochure nog steeds verkrijgbaar bij onze secretaris Edo Fennema.

Onze vijfde Nieuwsbrief verschijnt begin april.

2. Eerste uitvoering Vluchtelingenvespers, 21 januari in Groesbeek

In 2024 vat de Schola het Vluchtelingenproject aan om, conform haar doelstelling, het gregoriaans waar mogelijk te actualiseren. Het project heeft de titel ‘Vespers van een vluchteling’ meegekregen. Dat duidt erop dat gekozen is voor de vorm van een getijdenvesper, dus met een aanvangsritus (*Deus in adiutorium*: ‘God kom mij te hulp, Heer haast u mij te helpen’), een hymne, en drie psalmen met bijbehorende lezingen.

Het project draagt als ondertitel ‘een zwanenzang?’ Dat is cryptisch en tegelijk veelzeggend: gaat het – letterlijk - om de ondergang van de vluchteling, of gloort er hoop aan de horizon? Een bijzondere middeleeuwse hymne brengt de klacht van de zwaan tot leven.

Ook de psalmen en antifonen ademen de geest van de huidige tijd: het in ballingschap vertoeven van het joodse volk aan de oevers van de rivieren van Babylon. En eerder nog: de uittocht van het joodse volk uit Egypte, op zoek naar het beloofde land.

In het *Salve Regina* wordt Maria aangeroepen: ‘Tot u roepen wij, ballingen, kinderen van Eva’.

Het belooft al met al een spannend programma te worden.

De première vindt plaats op zondag 21 januari 2024, in de prachtige Hervormde kerk in Groesbeek, Kerkstraat 18. Er is parkeergelegenheid bij de kerk. De toegang is gratis. Na de uitvoering is er gelegenheid tot napraten. We vragen een vrijwillige gift na afloop.

3. Herdenking bombardement Nijmegen 1944, maand februari

Op 22 februari 2024 is het tachtig jaar geleden dat het bombardement van Nijmegen plaatsvond. Bij de herdenking hiervan is de Schola op tweeërlei wijze betrokken.

- a. In de avond van woensdag 21 februari neemt de schola deel aan een korenpresentatie in de Nijmeegse binnenstad, op speciaal hiertoe gemarkeerde plaatsen. Een en ander vindt plaats tussen 19:00 en 20:30 uur. Bij de afsluiting van de presentatie op Plein 1944 zingen de koren gezamenlijk.
- b. Op maandag 26 februari, vanaf 13:15 uur, zingt de Schola bij een herinneringsplechtigheid, op de begraafplaats aan de Graafseweg. Hier herdenken we dat op zaterdag 26 februari 1944 vijfhonderd slachtoffers van het bombardement op deze plaats werden begraven. Er was toen een immense erehaag langs het gehele traject vanaf De Vereeniging naar de begraafplaats. Symbolisch werd destijds één kist in een koets over dat traject gereden.

Raadpleeg kort tevoren onze website www.karolus-magnus.nl voor de precieze tijden en plaatsen van onze optredens.

4. Optreden bij de ruïne van Sint Walrick, 30 maart in Overasselt

Op zaterdag 30 maart, Paaszaterdag ofwel Stille Zaterdag, verzorgt de Schola, gekleed als Benedictijner monniken, een optreden met oude Gregoriaanse gezangen bij de koortsboom en de Sint Walrickkapel, Sint Walrickweg 5 te Overasselt.

De kapel van Sint Walrick is een ruïne van een bouwsel uit de 15e eeuw, voortkomend uit de Benedictijnerorde van Sint Valéry uit de zevende eeuw, die hier later een klooster heeft gevestigd. Karel de Grote vond hier in het jaar 777 genezing door bemiddeling van Sint Willibrord. De betekenis van deze plek en de nabije koortsboom is de laatste honderd jaar sterk toegenomen. Mensen hangen aan de takken van deze boom lapjes op, afkomstig van de kleding van ernstig zieken, vanuit hun hoop op genezing.

Ook tijdens de gezangen van de Schola worden twee lapjes aan de koortsboom opgehangen.

U bent van harte welkom. Aanvang 07:00 uur. De toegang is gratis.

5. Mariavespers: 29 oktober in Nijmegen

Aan de beste en meest bekende architect van zijn tijd, Pierre J. Cuypers, de grootmeester van de neogotiek en de schepper van het Rijksmuseum en het Centraal Station in Amsterdam, werd in 1877 het ontwerpen van een eenvoudige dorpskerk in Neerbosch opgedragen. 'Geen miniatuur-kathedraal, geen aanmatigende stadskerk, geen overlading van sieraden, maar een eenvoudig bedehuis, solied van constructie, sober van lijn, streng van stijl', zo is de kerk van de heilige Antonius Abt aan de Dennenstraat wel getypeerd. De kerk staat sinds 1974 op de monumentenlijst.

Op zondag 29 oktober bracht een 'gemengd koor', bestaande uit zangers van de Schola en van het Gregoriaans Koor Dukenburg, in deze kerk de Mariavespers ten gehore.

De tekst is erotisch van de bovenste plank, zo noteert dirigent Stan Hollaardt: *Onder de verhalen uit de bijbel is er een die op geen enkele wijze te vergelijken valt met een ander bijbelverhaal. Het heet niet voor niets 'Hooglied' (denk aan het Duitse Hochzeit = bruiloft) of het 'Lied van de Lieder'.* Het bevat namelijk pure liefdesscènes, geschreven in slechts 117 versregels. De auteur spreekt veelal in bedekte termen, omdat ook de erotisch-seksuele dimensie van de liefde een voorname rol speelt in het verhaal, dat – naar men aannam – zich afspeelde in de harem van koning Salomo. Het gaat over unieke en trouwe liefde tussen twee personen: zowel lichamelijke liefde als zielsverbondenheid.

Gekozen was voor een sterk meditatief liturgisch karakter. Na een kort woord van welkom werd bij de aanvang van de vespers alleen een kaars ontstoken. Deze werd bij afsluiting weer gedoofd.

Hoe heb je dit zelf ervaren, vroegen wij na afloop aan de zangers. Eén antwoord willen wij u niet onthouden:

... ik ervoer het als inderdaad sterk meditatief, zo sterk dat ik me op gegeven moment moest herpakken om goed te kunnen blijven zingen in plaats van me mee te laten voeren door de stemming die we, de zangers en het publiek gezamenlijk, opriepen. Daarin zijn we dus als je het mij vraagt geslaagd.

De Mariavespers zijn een verademing in een tijd van onrust en hectiek. Na een grondige evaluatie is besloten dat de traditie van de Mariavespers ook in 2024 wordt voortgezet, maar niet meer door beide koren tezamen. Het Gregoriaans Koor Dukenburg zowel als de Schola zullen afzonderlijk, op verschillende plaatsen, de Mariavespers blijven uitvoeren. Meer hierover in onze volgende Nieuwsbrief.

6. Eerste zondag van de Advent: 3 december in Cuijk

Zoals elk jaar zong de schola de 1e Zondag van de Advent. Deze keer in de Sint Martinuskerk in Cuijk waarbij zij in de voorbereiding welwillend en ruimschoots ondersteund werd door het secretariaat van de parochie. Hoewel slechts de helft van de scholaleden aanwezig kon zijn m.n. vanwege corona of griep, klonken in de prachtige akoestiek van de mooie Sint Martinuskerk zowel de wisselende als de vaste gezangen expressief en als nieuw.

Een honderdtal mensen uit Cuijk en uit de dorpskernen rondom Cuijk gaf met hun aanwezigheid blijk van de waardering voor het Gregoriaans. Hoe jammer was het voor velen dat de eigen schola na de impasse van corona zich moest opheffen. Zo liet een lid van de voormalige schola zich ontvallen: 'Het vlammetje is weer bij mij opgelaaid en opnieuw als een vuur gaan branden. Het zet mij aan te zoeken naar een nieuw lidmaatschap van een schola.'

Niet het bekende Introitus *Ad te levavi* opende de liturgie, maar het in processie gezongen *Qui te expectant Domine, non confundentur* met psalm 24.

Pastoor en celebrant Theo Lamers, tevens deken van het dekenaat Boxmeer-Cuijk en vicaris van het bisdom Den Bosch, liet zich tijdens de viering niet onbetuigd. Volgens de Romeinse ritus zong hij vele teksten in het Latijn. In zijn preek op rijm verwoordde hij verschillende aspecten en vormen van waakzaamheid.

In een geanimeerd samenzijn met koffie en thee in een zijbeuk ontsponnen zich na de viering spontane en enthousiaste gesprekken met een twintigtal kerkgangers. Als toegift in de vorm van een miniconcert zong de Schola nog een drietal gezangen: *Ad te levavi*, *Veni Redemptor gentium* en *Alma Redemptoris mater*. Het bracht opnieuw de handen op elkaar. De verkoop van CD's deed de rest.

In zijn slotwoordje dankte Theo Lamers de schola voor haar aanwezigheid en haar mooie zang. Wellicht dat bij een andere gelegenheid een nieuw gedeeld initiatief kan ontstaan, zo opperde hij. Als waardering gaf hij de dirigent een mooie gelegenheidskaars van de parochie. Afsluitend konden leden van de schola en hun partners napraten bij en genieten van een aangeboden broodjeslunch in de pastorie. Een bijzonder gastvrije geste. Zo bezorgde een en ander menigeen deze zondagmorgen een meer dan voldaan gevoel.

Wil Robben

7. Kerstconcert samen met de *Voces Caelestes*: 17 december in Nijmegen

Het wordt een vast punt in ons jaarprogramma: het kerstconcert, samen met de vrouwenschola *Voces Caelestes* onder leiding van Hanneke van der Grinten. Evenals vorig jaar vond dat concert plaats in de Dominicuskerk. Een lichte en ruime kerk, met een fijne akoestiek. De belangstelling was met 140 personen behoorlijk goed te noemen.

Ook hier is de openingszang het *Qui te expectant*, waarin de hoop centraal staat. We gaan van Advent naar het Kerstfeest toe, zoals tot uitdrukking wordt gebracht in de volgorde van de gezangen. De Introitus *Ad te levavi* van de eerste zondag, *Gaudete* van de derde zondag, en *Rorate Caeli* van de vierde zondag van de Advent markeren de gang naar Kerstmis.

Voces Caelestes brengt een bijzondere uitvoering van de O-antifonen. Deze worden ingeleid en omlijst door nieuwe melodieën, gecomponeerd en uitgevoerd op althobo door Hanneke van der Grinten. Dat geeft een onverwacht diepte aan de gezangen. Met de Introitus *Puer natus est* breekt het licht van Kerstmis door. De slothymne *Adeste fideles* wordt door allen meegezongen: het is de melodie van Wij komen tezamen

Na afloop blijven veel bezoekers nog lang napraten. Daarna genieten de zangers van beide koren nog lang van een gezamenlijke borrel in de dagkapel van de Dominicuskerk.

8. Een workshop Gregoriaans, iets voor u?

Op zaterdag 27 januari geeft onze dirigent Stan Hollaardt een workshop Gregoriaans over gezangen voor een uitvaart, onder de noemer '**In paradisum**'. De workshop bevat naast bekende, ook veel onbekende maar gemakkelijk in te studeren en uit te voeren requiemgezangen. Het zelf zingen staat die dag voorop, voor jong en oud, voor geschoolde en ongeschoolde zangers en zangeressen. Voor materiaal wordt gezorgd.

Stan Hollaardt leert je gregoriaans zingen.

De dag duurt van 10 tot 16 uur. Deelname kost € 60,--. Een lunch zit bij de prijs inbegrepen.

Locatie: Westerkerk te Gouda.

U kunt zich aanmelden via het organiserende **Randstedelijk Zanginstituut Gouda**: <https://randstedelijk-zanginstituut.nl/> (doorklikken naar **Workshops**).

9. Aanbod boeken en CD's

Ook na het lustrumjaar 2023 houdt de Schola de prijzen van haar boeken en CD's zo laag mogelijk. Hieronder staat het overzicht van ons aanbod en de prijzen zoals die gelden per 1 januari 2024. Op <https://www.karolus-magnus.nl/bestelling-cd-of-boek/> kunt u uw keuze kenbaar maken.

Boeken

Hoogtepunten uit de gregoriaanse traditie, een liturgisch en historisch perspectief. Auteur: Augustinus Hollaardt O.P.

Tweede druk (2018): € 15,--

Derde druk (2023): € 28,50

Lebuinus herontdekt. Een bezongen heilige. Auteurs: Stan Hollaardt en Gerard Pieters. € 5,--

De restauratie van het gregoriaans, een gebed zonder end. Auteur: Jacques Janssen. € 54,50

Losse CD's

900 jaar Norbertijnen, eeuwfeest in coronatijd. € 5,--

Metten van Sint Lebuinus. € 5,--

The Martyred Virgins. € 8,--

Imago Christi (dubbel-CD). € 4,--

La Divina Commedia Gregoriana (dubbel-CD). € 16,--

Media Vita. € 5,--

O Virgo Mater. € 5,--

Alle prijzen zijn exclusief verzendkosten. De Schola berekent geen BTW.

10. Contact met de Schola

De Schola onderhoudt de contacten met haar relaties door 4 tot 6 keer per jaar een **Nieuwsbrief** uit te brengen. Hiermee informeren we u over onze activiteiten. De nadruk ligt daarbij op de nabije toekomst. Wat, wanneer en waar gaan we zingen? Ook blikken we kort terug op de activiteiten die achter ons liggen.

De schola beheert en onderhoudt hiertoe een bestand van **persoonsgegevens**, in overeenstemming met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) van 25 mei 2018. Meer over de wijze waarop de Schola met persoonsgegevens omgaat vindt u op onze website www.karolus-magnus.nl.

Als relatie bent u voor ons belangrijk, zo niet onmisbaar om onze doelstelling te bereiken: het behoud en de verdere verspreiding van het cultureel erfgoed, onze gregoriaanse zang. U werkt aan die doelstelling mee door ons te **ondersteunen** als donateur, door onze optredens te bezoeken, door onze boeken en cd's te kopen (dat kan heel eenvoudig via onze website), of door op enigerlei wijze met ons samen te werken. Daarom sturen wij u onze Nieuwsbrief. Mocht u deze niet langer willen ontvangen, dan volstaat een e-mail met de woorden 'stop Nieuwsbrief' aan het e-mail-adres van onze secretaris Edo Fennema: hhjfennema@hotmail.com.

Automatische incasso van donaties is helaas niet langer mogelijk. Voor u en ons is het 't gemakkelijkst als u bij uw bank een **periodieke overboeking** regelt. U maakt daarmee een bedrag aan ons over, zo veel en zo vaak als u zelf wilt, en kunt die betaling op elk door u gewenst moment weer stopzetten. Met uw donatie helpt u het gregoriaans in stand en in leven te houden en door te geven aan volgende generaties. De Schola hoopt in het nieuwe jaar de status van culturele ANBI (algemeen nut beogende instelling) te verwerven.

Het bankrekeningnummer van de Schola (IBAN) is NL90 TRIO 0320 4159 96, ten name van Schola Cantorum Karolus Magnus.

André Weel,
penningmeester

Secretariaat: Hindestraat 11 • 6531 KG • Nijmegen
Tel. 024 - 3540264 • email hhjfennema@hotmail.com
Website www.karolus-magnus.nl